

Krzyczeć, bić, niszczyć

Agresja u dzieci w wieku do 13 lat

www.gwp.pl

Joachim Rumpf

AGRESJA

```
graph TD; A[AGRESJA] --> B[KONSTRUKTYWNA]; A --> C[DESTRUKCYJNA];
```

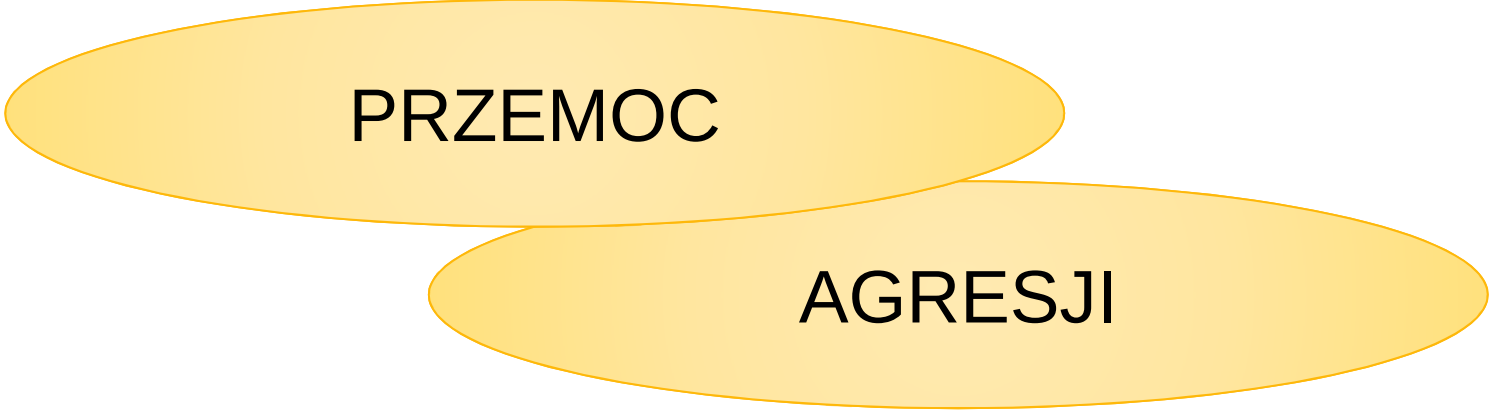
KONSTRUKTYWNA

- wrodzona;
- „służąca życiu”;
- brak jakiejkolwiek subiektywnej wrogości;

DESTRUKCYJNA

- świadoma wrogość z tendencją do niszczenia;
- wyuczona;

Agresja jest dla człowieka naturalną i niezależną od cech kulturowych formą reakcji.

PRZEMOC

AGRESJI

Granice między tymi terminami są płynne.

Dlaczego dzieci stają się agresywne?

- Abraham Maslow upatruje przyczyn agresji w określonych brakach lub w dążeniu do zaspokojenia owych potrzeb;
- Zygmunta Freud rozpatrywał agresję jako pochodną instynktu śmierci, element popędu seksualnego lub jako reakcję na uczucie niechęci ze strony drugiego człowieka;
- Alfred Adler widział agresję jako reakcję na niezaspokojenie podstawowych potrzeb;
- Zdaniem Alberta Bandura agresja jest skutkiem socjalizacji;

2 fazy rozwoju:

1. Faza separacji – „wiek przekory”
2. Faza separacji – „wstępny okres dojrzewania”

„Wiek przekory”

- Pod koniec 3 roku życia dziecko musi zrozumieć, że jest małym człowiekiem, ma swoje JA, wiąże się to z posiadaniem przez dziecko woli i chęci;
- Początek rozwoju jako niezależna osobowość, nazywająca siebie „Ja”;

Dziecko chce uzyskać od swoich rodziców
odповідь na następujące pytania:

- Jak daleko mogę się posunąć?
- Czego mogę się spodziewać od innych?
- Gdzie są moje granice?

„Wstępny okres dojrzewania”

- U dziewcząt zaczyna się ok. 10 r. ż.
- U chłopców zaczyna się ok. 12 r. ż.

W tym okresie dziewczęta i chłopcy są w stanie analizować własne sposoby zachowań, rozpoznawać swoje motywy.

Chcą przekonywującego uzasadnienia. Emocje muszą być wsparte rozumem: wiedzą i myśleniem, planowaniem i przewidyującym działaniem.

„Im bardziej pozytywny obraz samego siebie dostrzeże dziecko, tym solidniejsze będą fundamenty, na których oprze swoją osobowość”

AGRESJA DESTRUKCYJNA

PRZEMOC PSYCHICZNA

PRZEMOC FIZYCZNA

PRZEMOC WERBALNA

PRZEMOC SEKSUALNA

„Kary rzadko kiedy osiągają pożądaný efekt. Mogą jedynie na chwilę rozładować sytuację (...) Kara może dziecko przestraszyć, na dłuższy czas odstraszyć i zdezorientować.”

-
- „Jeśli rodzice i wychowawcy reagują w taki sposób, że dziecko odczuwa skutki swego zachowania, wówczas ono samo z niego zrezygnuje.”

„Dzieci nie będą dokładać żadnych starań, gdy ich osiągnięcia – a do tego przede wszystkim same starania! – nie spotykają się z zainteresowaniem lub nie będą uznawane.”

Dziecko nie ma chęci robienia czegokolwiek lub podsumowuje nieudane działania słowami: „Nie potrafię”.

„Strach pojawia się zawsze wtedy, gdy nasze vitalne potrzeby są zagrożone. Zagrożenie to (...) skrajnie upośledza ludzką naturę.”

Zdaniem E. Fromma lęk jest ważnym czynnikiem wyzwalającym agresję.

Strach i agresja są ze sobą ściśle związane.

„Strach dzieci różni się od naszego,
ponieważ nie wynika z rozsądku.”

„Zachowanie dziecka to jego krzyk o
pomoc.”

„Niebezpieczeństwo psychicznego zranienia danej osoby jest tym większe, im mniejsze jest jej poczucie własnej wartości.”

„Najważniejszym sposobem unikania agresji jest dobry pedagogiczny klimat w szkołach.”

„Im częściej dochodzi do frustracji (fiasko w szkole, pozycja outsidera w grupie), która nie może być kompensowana (przez możliwość wypowiedzenia się, sukcesy w innej społecznie uznanej dziedzinie, np. sport itp.), tym bardziej wzrasta agresja i skłonność do brutalnych czynów.”

„Środowisko, w jakim dziecko wzrasta,
ma wpływ na jego skłonność do
przemocy”

THE END